

Jaarverslag 2009

Natuur- en Milieuraad Enschede

Stichting Natuur- en Milieuraad Enschede
Stationsplein 1 A
7511 JD Enschede
Telefoon (053) 480 19 76
e-mail: info@natuurmilieu-enschede.nl
www.natuurmilieu-enschede.nl

foto voorzijde: Het Stroot

citaten uit: GroenAgenda gemeente Enschede

Inhoudsopgave

- 1 ***Voorwoord***
  - 2 ***NMrE algemeen***
doelstelling, samenwerkende organisaties, bestuur
  - 3 ***Werkgroep bomen***
beleid, overleg, bouwplannen,
  - 4 buitengebied, oevers haven, bodemsanering Boddenkampstraat,
Lonnekermolen
  - 5 kapvergunningen
  - 6 bezwaren kapvergunning
  - 7 fietsroute, verkiezing boom X-factor
  - 8 ***Milieuzaken***
Twence: stoomleiding, 1-inrichtingsvergunning
  - 9 milieujarverslag, bestemmingsplan Boeldershoek,
warmteleiding, verkoop Twence
  - 10 ***Energie- Duurzaamheid***
blauwe nota duurzaamheid, nota 'Nieuwe energie', storten verontreinig slib
congres duurzaam ondernemen, symposium Kennispark, windenergie
energiebesparing
  - 11 ***Ruimtelijke Ordening***
gebiedsontwikkeling luchthaven
bestemmingsplannen:
Medisch Spectrum Twente
  - 12 buitengebied, Groen Velve-Lindenhof, Kristalbad-Eekhof, Josink-es
  - 13 bouwplannen Bolhaar, bouw 'Spaanse villa' in 't Wageler
havengebied, diversen
  - 14 ***Verkeer***
Auke Vleerstraat
HOV-West
Enschede-Zuidoost
  - 15 ***Contacten naar buiten***
aanstellen stadsecoloog
betere informatievoorziening naar burgers, Twentse landdag,
interviews Enschede FM, website
-
- 16 ***Groen Beraad***
deelnemende organisaties, algemene informatie
  - 17 omgevingsvisie provincie
bestemmingsplan Enschede-Zuidoost
herijking R.O. visie en de mobiliteitsvisie
sanering asbestwegen in het buitengebied
  - 18 GroenAgenda
evaluatie Gids Buitenkans
gebiedsontwikkeling Enschede-Zuidwest
stadsrand
gebiedsontwikkeling luchthaven
aandachtspunten gemeenteraad

Voorwoord

Hierbij treft u ons jaarverslag 2009 aan.

Zoals aan de inhoud te zien, hebben wij ons in het afgelopen jaar weer met veel aspecten van natuur, milieu, ruimtelijke ordening en duurzaamheid bezig gehouden.

Steeds vaker worden wij al in een betrekkelijk vroeg stadium gevraagd mee te denken over mogelijke aanpak en oplossingen bij allerlei plannen die ons werkterrein betreffen. Dat leidt in de praktijk geregeld tot een aanpassing van onderdelen, maar in alle geval leidt het tot een beter begrip van elkanders wensen en mogelijkheden.

Een leuk element was de verkiezing van de boom met de X-factor. Landelijk werd hieraan in vele steden meegedaan.

In onze stad was de respons aan de betrekkelijk lage kant. Vele bomen werden genomineerd en uiteindelijk zijn de 3 moeraseden op de hoek van de Papaverstraat-Leliestraat de winnaar geworden. Met zoveel mooie bomen is de keuze in Enschede niet zo eenvoudig.

Het is de moeite waard een dergelijke wedstrijd over een paar jaar nog eens te houden.

Op het gebied van duurzaamheid kunnen we gelukkig constateren dat Enschede vooruitgang boekt. We staan nog maar aan het begin, maar er zijn tenminste concrete plannen gemaakt en door de raad aangenomen. Het wordt nu de hoogste tijd dat er ook echt plannen worden uitgevoerd en dan het liefst zulke die een enorme uitstraling kunnen hebben voor de inwoners om mee te doen. Elders in ons land zijn daar zeer aansprekende voorbeelden van.

Natuurlijk hebben wij ons in het afgelopen jaar op uitgebreide schaal bezig gehouden met de gebiedsontwikkeling van de voormalige luchthaven. Daarbij is veel overleg gevoerd met allerlei groeperingen en instanties.

Het is zeer wrang om bij de uiteindelijke besluitvorming van een gedeputeerde te horen dat je een jaar lang 'zinloos' werk hebt gedaan.

Als we echter kijken naar het aantal verzoeken vanuit de gemeente, waterschap of provincie om mee te denken over allerlei ideeën voorstellen en plannen, kunnen we niet anders constateren dat we goed bezig zijn geweest.

Met veel enthousiasme gaan we met ons werk door.

Wim Arends,
voorzitter

NATUUR- EN MILIEURAAD ENSCHEDE (NMrE)

Doelstelling

De NMrE heeft ten doel het bevorderen van natuurbehoud en milieuzorg in de gemeente Enschede in de ruimste zin van het woord. We willen dit o.a. bereiken door met de deelnemende organisaties gezamenlijk activiteiten af te stemmen. Als samenwerkingsorgaan van deze organisaties kan de NMrE als zodanig naar buiten treden. Hiertoe kan ook het middel van een bezwaar- of beroepschrift gebruikt worden.

Deelnemende organisaties

IVN, de Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie afd. Enschede

NIVON, het Nederlands Instituut voor Volksontwikkeling en Natuurvriendenwerk afdeling Enschede

Vereniging Milieudefensie Kerngroep Enschede

Fietsersbond, afdeling Enschede

De Natuurhistorische organisaties die gekoppeld waren aan het voormalige Natuurmuseum zijn opgegaan in de Vereniging van Vrienden van de Twentse Welle.

Samenstelling bestuur

Het gehele jaar was het bestuur als volgt samengesteld:

W.H. Arends, voorzitter

Mevr. A.P. van Baalen, afgevaardigde van het IVN

Mevr. B.Bekkering-Hoekstra, voorzitter van de 'werkgroep bomen'.

Mevr. E. Dirkzwager-Menko

Mevr. J.M. Geilenkirchen-Westerbeek, contactpersoon Bomenstichting

H.H. Kits, penningmeester, afgevaardigde van het NIVON.

P.H. Baarslag, afgevaardigde van het NIVON

P.Ruijter, afgevaardigde van de Fietsersbond

J.F. Sikkema, lid

J.E. ten Elshof. Lid

Groen en...Natuur & Landschap

Groen biedt ruimte aan planten en dieren en zorgt voor de natuurbeleving in de stad. Groen is- in velerlei soorten en combinaties- een essentieel onderdeel van de verschillende landschappen rondom de stad

De werkzaamheden van de raad vallen in een paar categorieën uiteen:

de behartiging van de natuurbelangen, de zorg voor het milieu, de met beide genoemde onderdelen samenhangende Ruimtelijke Ordening en het verkeer. Al deze onderdelen vergen veel overleg met diverse afdelingen van de gemeente en andere instanties. Een deel van deze onderwerpen wordt ook samen met het Groen Beraad uitgevoerd. Dit geldt met name de verkeerssituaties en zeer in het bijzonder alle activiteiten verbonden aan de herinrichting van het gebied van de vroegere luchthaven.

Vrijwel elke maand vergadert de raad om deze werkzaamheden op de juiste wijze te kunnen verrichten. Naast deze algemene bijeenkomsten is er veel contact over specifieke onderwerpen. Voor de uitwisseling van informatie wordt bijna uitsluitend e-mail gebruikt. Behalve deze contacten zijn er via de werkgroep bomen, of de groep die zich meer in het bijzonder bezig houdt met het milieu en de R.O. allerlei contacten met instanties, ambtenaren of afdelingen van de gemeente, het waterschap etc.

WERKGROEP BOMEN

Zoals elk jaar is de Werkgroep Bomen in 2009 vooral druk geweest met de vele verleende kapvergunningen en met overleg over plannen waarbij groen moet verdwijnen of anders wordt ingericht. Ook is er verder gesproken over het opstellen van een lijst met beschermwaardige bomen met een particuliere eigenaar. Verder probeert de werkgroep bomen op een positieve manier onder de aandacht te brengen.

Hieronder wordt nader ingegaan op een aantal zaken.

BELEID

Er is in het begin van het jaar verder overleg gevoerd over de mogelijkheden belangrijke bomen van particulieren te beschermen. Er is ook een begin gemaakt met een lijst van dergelijke bomen door een oproep mooie particuliere bomen aan te melden. Er kwam zo weinig respons, dat er voorlopig gestopt is met deze aanpak. Het is wel nog steeds de bedoeling ook mooie bomen van particulieren een beschermde status te geven, maar de manier waarop blijft een moeilijk punt.

OVERLEG

Ook in 2009 is er veelvuldig overleg geweest met allerlei mensen van verschillende gemeentelijke afdelingen, met projectontwikkelaars en andere instanties. De gesprekken verliepen altijd in een heel plezierige sfeer, met name de kennismakingsgesprekken met diverse wijkbeheerders. Het is goed elkaar te kennen en te weten hoe men over groene aangelegenheden denkt. In deze gesprekken is telkens aandacht gevraagd voor de ecologische aspecten van groen: heesters en bosstroken zijn duur in onderhoud, maar zijn zeer belangrijk voor allerlei insecten, vogels en klein gedierte, vooral als het groen bestaat uit inheemse soorten. Sommige groene elementen hebben ook een belangrijke cultuurhistorische waarde als restanten van het oude landschap in een wijk. Ook om de herkenbaarheid van die elementen te behouden is het belangrijk dat er een dichte struiklaag blijft bestaan.

*De invloed van groen en water op de waarde van woningen:
woningen met achterzijde open landschap + 12%
woningen park voor- of achterkant + 6.5 %
woningen achterzijde uitzicht plantsoen + 4.5 % bron Alterra 2006*

BOUWPLANNEN

De bouwplannen voor **De Bleekerij** blijven een heet hangijzer. Met veel hangen en wurgen is er een compromis bereikt voor een aantal bomen in de 'bosstrook': de bomen die wel op particuliere kavels staan, maar niet direct bedreigd worden door de bouw zijn voorlopig gered. De toekomstige eigenaar moet daarvoor eventueel later alsnog een kapvergunning aanvragen.

In **Velve-Lindenhof** wordt een deel van de wijk vernieuwd. Ook het stratenpatroon wordt hier en daar aangepast, wat ten koste kan gaan van mooie bomen. We hebben erop aangedrongen de grotere bomen als uitgangspunt voor het plan te nemen, omdat de wijk op het moment erg stenig is.

Ook in **Stroinkslanden** zijn plannen voor vernieuwing van de wijk. Het groene karakter zal versterkt worden, maar op korte termijn gaat dat wel ten koste van een aantal bomen.

Voor de reconstructie van de **Auke Vleerstraat** zullen bomen gekapt moeten worden. De gemeente probeert de grootste bomen te sparen door de weg aan de westkant te verbreden (maar daar staan verspreid ook een aantal oude bomen), maar het bosje bij de Usselerhalte is beslist bedreigd vanwege de bouw van een fietsbrug met talud.

Naar aanleiding van een kapvergunning voor een groot aantal bomen is er overlegd over het beter in kaart brengen van de beplanting in de westpunt van de **Josink Es**. Hopelijk is het mogelijk veel van deze restanten van het oude landschap te sparen tussen de uit te geven bedrijfspercelen.

In het **buitengebied** zijn in het verleden veel particuliere wegen, paden en erven verhard met asbesthoudend materiaal. Dit vormt een bedreiging voor de volksgezondheid. Er is geld beschikbaar voor sanering, maar een eerste inventarisatie leverde een kapaanvraag op voor honderden bomen die bij het afgraven van de grond in de weg zouden staan. Zowel de gemeente als wij vrezen een kaalslag in ons mooie landschap en vinden dat er eerst gekeken moet worden tot hoever het asbest op de verschillende locaties onder de bomen ligt. Er schijnen mogelijkheden te zijn dit zo te isoleren dat het verder geen gevaar oplevert, zodat de boom kan blijven staan. Een dergelijke methode zou men sowieso al toepassen bij erg beeldbepalende bomen.

Een bijzonder overlegonderwerp was de vraag, hoe je een waardevol **bosgebiedje** op kunt nemen in een nieuwe woonwijk en toch de ecologische waarde in stand houden. Bosjes in of vlakbij woonwijken takelen in de loop der tijd bijna altijd af door honden, spelende kinderen of vuil en woekerende tuinsoorten. De mogelijkheden worden in 2010 verder uitgewerkt.

Groen en leefbaarheid

Groen zorgt ervoor dat mensen zich prettiger voelen in hun omgeving. In plantsoenen, parken en in het buitengebied kunnen mensen zich ontspannen, elkaar ontmoeten, spelen en sporten. Groen is erg beeldbepalend, het geeft de stad, de buurt en de straat een eigen karakter.

Het is belangrijk voor het "thuisgevoel".

ANDERE PLANNEN

De **oevers van de havenarmen** zijn er zeer slecht aan toe. Om verdere verzakkingen te voorkomen en de huidige schade te kunnen herstellen wordt de begroeiing langs grote delen van de oevers weggehaald. Bij een goed gebruik en beheer zouden bomen en struiken geen kans hebben gekregen hier groot te worden, maar nu gaat er een ecologisch waardevolle verbinding verloren tussen het buitengebied en de stad.

Voor de bodemsanering van braakliggende grond aan de **Boddenkampstraat** moeten een paar bomen gekapt worden. Dat is niet te vermijden, maar hopelijk zijn grote delen van het groene terrein in de toekomstige woonwijk in te passen als park.

Voor de aanleg van een **warmteleiding van Twence** naar het warmtekrachtstation op de Marssteden moeten enkele bomen gekapt worden. Er is zeer zorgvuldig een tracé gekozen dat zo min mogelijk schade doet aan natuur en landschap.

Lonnekermolen: expertmeeting

Enkele leden van de werkgroep hebben deel genomen aan de expertmeeting over de plannen om in Lonneker aan schooljeugd en recreanten te laten zien hoe het hier in de landbouw vroeger toeging. Zo moet er weer graan verbouwd worden op de essen, dat in de Lonnekermolen gemalen wordt, waarna de bakker van Lonneker er speciaal brood van bakt. De werktuigen die vroeger in de landbouw gebruikt werden krijgen een plaatsje in een landbouwmuseum in de buurt van de molen. Centraal in het plan staat de vraag of de Lonnekermolen weer op windkracht graan zal kunnen malen en wat daarvoor nodig is. Nu staat de molen wel op een heel hoog punt, maar is omringd door bomen, waaronder een paar die zeer oud en beeldbepalend zijn. De bomen houden wind tegen of verstoren de luchtstromen, waardoor schade optreedt.

Hoe verder van de molen, hoe minder invloed bomen hebben op de windvoorziening. Het bleek bij de expertmeting dat er door het kappen van slechts enkele bomen (waaronder helaas de zeer beeldbepalende eik aan de westkant) een goede windvoorziening is te realiseren. Hierdoor zal de molen veel vaker op windkracht kunnen malen dan nu. Als alles eenmaal een succes blijkt kan eventueel ook aan andere windrichtingen gewerkt worden. In elk geval is het niet juist om in de directe nabijheid van de molen een grote kapschuur te bouwen voor de landbouwwerktuigen, omdat zo'n bouwwerk evenals de bomen de wind toevoer verstoort.

KAPVERGUNNINGEN

Ook in 2009 zijn er weer honderden kapvergunningen verleend, in totaal voor meer dan 1000(!) bomen. De meeste vergunningen zijn verleend aan de verschillende stadsdelen, dit keer vooral aan stadsdeel oost. De reden om te kappen is in de stadsdelen bijna altijd, dat er door een slechte conditie (in welke vorm dan ook) risico is op vallende takken of omwaaien van de hele boom. In een beperkt aantal gevallen vormt

herinrichting van de openbare ruimte de reden.

Verreweg de meeste bomen worden gekapt door anderen dan de stadsdelen. Voor de stadsdelen geldt een gemiddelde van ongeveer 1 ½ boom per vergunning, voor alle anderen ligt het gemiddelde op bijna 6 bomen per vergunning.

Bij de echte particuliere eigenaren (de grootste categorie) is herinrichting van de ruimte rond huis of bedrijf de belangrijkste reden een kapvergunning aan te vragen, daarna komen 'gevaar' en 'onhandige of verkeerde standplaats' (bijvoorbeeld vlak tegen een schuur of pal voor een raam). Verder zijn er weer heel wat bosjes gedund en houtwallen afgezet in het buitengebied om de kwaliteit daarvan in stand te houden.

Projectontwikkelaars willen vaak grote hoeveelheden bomen kappen om over een kaal bouwterrein te kunnen beschikken. Wel handig werken voor de bouwers, maar wie in zo'n nieuw gebouw moet wonen of werken ziet graag ook grote bomen in de omgeving.

Het valt op dat er een aantal appartementencomplexen gebouwd wordt op braakliggende terreinen met opgeschoten groen. Het is goed om dergelijke lege plekken nuttig in te vullen, maar dergelijke terreinen vormen door de opgaande begroeiing inmiddels wel een functie als 'kijkparkje' en als leef- en foerageergebied voor allerlei dieren. Bomen langs de randen van een bouwperceel zijn bijna altijd goed in te passen en lopen ook weinig gevaar van de bouwwerkzaamheden. Hier zou de gemeente best wat strenger mogen zijn.

De echte parken en begraafplaatsen zijn aan een verjongingskuur bezig: er worden veel oude bomen aan het eind van hun leven vervangen door jonge exemplaren. Dat betekent dat het er de eerste tijd erg kaal uit zal zien, maar een dergelijke ingreep is niet helemaal te voorkomen. Ook de woningbouwcorporaties zijn bezig met vernieuwing. In diverse wijken worden oude woningen vervangen door nieuwe, waarbij de buitenruimte meteen ook opnieuw wordt ingericht. Daarbij wordt lang niet altijd uitgegaan van de aanwezige grote bomen, maar wel worden steeds meer de bewoners betrokken bij de inrichting van hun woonomgeving.

Bezwaren

Begin 2009 was er nog één bezwaar van ons tegen een kapvergunning in procedure. Het gaat om de kap van een groot aantal bomen op een bedrijfsterrein in het Havengebied. Bij overleg ter plaatse bleek de situatie zo gevaarlijk dat besloten is het bezwaar in te trekken. Wel zou er een vorm van herplant moeten komen zonder daarbij voor de toekomst een nieuwe gevaarlijke situatie te creëren.

In de loop van 2009 zijn 5 nieuwe bezwaren ingediend, drie tegen kapplannen van de gemeente, twee tegen plannen van particulieren.

Bij de particulieren speelde in beide gevallen meer dan het kappen van een of meer bomen. In het ene geval maakte de boom deel uit van de bosecozone ter hoogte van de Miro. Dood hout heeft grote ecologische waarde, dus leek het niet juist een kapvergunning te verlenen. We hebben dit bezwaar later toch ingetrokken, toen bleek dat het terrein een grote wildernis is met veel meer dood hout. Die ene boom maakte daarin niet zoveel verschil. Toch zal de gemeente de ecologische aspecten beter moeten meewegen bij het verlenen van een vergunning.

Groen is belangrijk! Bomen, struiken en andere planten vervullen functies voor de biodiversiteit, de 'aankleding' van steen, beton en asfalt, het zuiveren van de lucht, het temperen van temperatuurschommelingen, het bieden van speelplekken, het vastleggen van CO2 en nog heel veel meer. Een groene omgeving levert zo 'automatisch' een belangrijke bijdrage aan beleidsdoelstellingen op vele terreinen, zoals luchtkwaliteit, energie, klimaat, sport, gezondheid, wijkherstel, integratie en educatie. Bron: brief gem. groenbeleid VNG

In het andere geval ging het om een paar oude, nog redelijk gezonde, eiken die deel uitmaakten van een oude bosstrook of laanbeplanting, maar die bij de inrichting van de wijk achterin een grote tuin terecht waren gekomen. Kappen van deze bomen zou geen verschil maken voor de lichtinval en waterhuishouding van de tuin, omdat er vlak achter op gemeentegrond nog veel meer grote bomen staan. Wij vinden dat dergelijke bomen zo belangrijk zijn voor de geschiedenis van de wijk, dat een kapvergunning geweigerd zou moeten worden zolang er geen acuut gevaar is. Men hoeft immers geen huis met bomen te kopen als men geen bomen wil.... De zaak is bij de Commissie Bezwaarschriften behandeld, maar deze vond helaas onze bezwaren ongegrond. In dergelijke gevallen zouden cultuurhistorische aspecten meegewogen moeten worden, ook al gaat het om particuliere grond.

Bij de plannen voor **revitalisering van het Havengebied** bleken er een paar bomen te staan op een smalle strook gemeentegrond die bij omringende bedrijfskavels getrokken zal worden. Er werd een kapvergunning voor de bomen aangevraagd en verleend. Op ons bezwaar volgde overleg, wat maatwerk tot gevolg zal hebben. De bomen staan zozeer aan de rand van de bedrijfskavel dat het wellicht mogelijk is ze te laten staan. Misschien wil een nieuwe eigenaar wel zijn kantoor uit laten kijken op een tuin...

Voor de **achteringang van het Volkspark aan de Tweede Emmastraat** wordt een verwaarloosde hoek opnieuw ingericht als plantsoen met een zichtlijn het park in. Enkele bomen zouden daarvoor moeten wijken, maar er zouden wel nieuwe geplant worden. Enkele omwonenden en wij vonden dat de volwassen bomen in elk geval zo lang zouden moeten blijven staan tot de nieuwe het beeld gaan bepalen. Dit idee is overgenomen door de gemeente en de kapaanvraag is ingetrokken.

Ten slotte hebben we bezwaar gemaakt tegen het kandelabereren van een viertal oude lindes *achter villa 't Pot*. Waarom bomen kandelabereren die hun hele leven hebben mogen uitgroeien? Bij overleg ter plekke bleek er een van de vier volkomen hol te zijn en daardoor gevaarlijk. Om de eenheid van het rijtje te bewaren en de holle boom te handhaven zonder gevaar, is voor kandelabereren van alle bomen gekozen. Naar ons idee toch wel een goede oplossing. We hebben dan ook ons bezwaar ingetrokken.

Al met al hebben onze bezwaren in 2009 niet veel succes gehad. Toch is het goed de kapvergunningen steeds kritisch te blijven bekijken, ook al ontbreekt ons de menskracht om dat meer dan steekproefsgewijs te doen. Bij vier van de vijf bovengenoemde gevallen vinden we dat er onvoldoende gekeken is naar de betekenis van de bomen en de geldigheid van de argumenten om de bomen te kappen. De vergunningverleners zouden beslist verder moeten kijken dan hun neus lang is, ook al blijkt elke keer weer dat ze het wel degelijk belangrijk vinden bomen te sparen.

Groen in de directe woonomgeving verkleint de “gezondheidskloof” tussen arm en rijk. Na correctie van inkomensverschillen overlijden in een groene omgeving minder mensen. Zelfs kleine parken kunnen ons beschermen tegen beroertes en hartziekten, waarschijnlijk door stressvermindering of het stimuleren van lichaamsbeweging. Bron: University of Glasgow 2008

Fietsroute

In 2009 is verder gewerkt aan een fietsroute langs mooie bomen in de noordelijke helft van de gemeente. Het is een prachtige route die hopelijk voorjaar 2010 gepresenteerd kan worden.

Verkiezing boom met X-factor

Een andere positieve actie is de verkiezing van *de boom met de X-factor*. Het meeste werk voor deze verkiezing is verzet door medewerkers van de gemeente en de Bomenstichting. Onze rol beperkte zich voornamelijk tot het verspreiden van posters en kaarten. Ook in onze kraam op de Twentse Landdag besteedden we uitgebreid aandacht aan deze verkiezing door middel van foto's van bomen die een kans zouden maken, te midden van posters en kaarten voor de verkiezing. Een andere actie op de Twentse Landdag was onze wedstrijd 'Aan de boom herkent men de singel', waar men aan de hand van foto's de juiste boomsoort moest zoeken bij de verschillende delen van de singelring. Er waren diverse goede inzendingen. De prijs (een boekje over vogelgebieden in Nederland) is na loting uitgereikt aan een familie die er liefst meteen op uit wilde trekken om vogels te zien en verder van natuur en landschap te genieten.

MILIEUZAKEN

TWENCE

De Natuur- en Milieuraad onderhoudt goede contacten met Twence. Samen met afgevaardigden van de NMrHengelo hebben wij een aantal malen overleg gehad met Twence over meerdere zaken die bij het bedrijf spelen. De houding van Twence in deze gesprekken ervaren we altijd als erg constructief en positief. Suggesties van onze kant worden altijd serieus overwogen, en in veel gevallen deels of geheel overgenomen.

Stoomleiding

Wij zijn vanaf het begin betrokken bij de plannen voor het aanleggen van een stoomleiding van Twence locatie Boeldershoek naar de locatie van Akzo Nobel in Hengelo. Op deze wijze kan een grote hoeveelheid restwarmte die Twence niet nuttig kan gebruiken, door Akzo Nobel worden gebruikt om de processen op hun terrein energiezuiniger te maken. Het is een goed voorbeeld van het koppelen van grote industriële processen waarmee een grote mate van energiebesparing kan worden gerealiseerd. Het initiatief wordt mede daarom door de NMrE toegejuicht. Hoewel de stoomleiding grotendeels op Hengeloos grondgebied ligt en Akzo Nobel helemaal, zijn wij door Twence in alle stappen uitgenodigd om onze visie te geven. De grootste bedenkingen van onze kant, en van de kant van de NMrH en de Vereniging Behoud Twekkelo, hadden betrekking op de landschappelijke inpassing van de stoomleiding, maar hier is in goed overleg overeenstemming over bereikt. De leiding, die ongeveer 2 meter hoog wordt, loopt over de grond grotendeels door een landelijk gebied. Helaas is het technisch onvermijdelijk een expansielus in te bouwen langs de Boekeloseveldweg. Deze lus is 9 meter hoog en 40 meter lang. In de discussies met Twence is uitgebreid gesproken over mogelijkheden deze zo snel mogelijk aan het zicht te onttrekken. De mat-aluminium leiding zal door nieuw aan te leggen houtwallen aan het zicht worden onttrokken.

Duurzaam Groen Enschede

*Groen is duurzaam. Het draagt bij aan energiebesparing en aan een klimaatneutrale stad.
Het zorgt in de zomer voor verkoeling en in de winter voor het vasthouden van de warmte.*

Groen zet het broeikasgas CO2 om in zuurstof.

Houtwallen zijn karakteristiek voor het coulissenlandschap, passen dus goed, en hebben als bijkomend voordeel dat ze tevens een toegevoegde natuurwaarde bieden voor flora en fauna ten opzichte van de bestaande situatie. Om de beplanting snel 'dicht' te krijgen wordt gekozen voor aanplant van grotere bomen en plantmateriaal. Op sommige plaatsen kunnen sneller groeiende soorten worden toegevoegd aan het assortiment. Daarnaast is het mogelijk om op sommige plaatsen de plantafstand te verkleinen, zodat sneller een dichtere beplanting ontstaat. Twence heeft toegezegd deze houtwallen goed te onderhouden en de situatie over enkele jaren, als stoomleiding en houtwal gerealiseerd en operabel zijn, met de NMrE te evalueren.

1-inrichtingsvergunning

Deze vergunning is in de plaats gekomen van een veelheid aan deelvergunningen die elk op een klein deel van de locatie Boeldershoek en de activiteiten aldaar betrekking hadden. Met de nieuwere, dynamischer vergunning is het voor Twence makkelijker om bepaalde deelprocessen aan te passen zonder daarvoor steeds weer nieuwe vergunningen te hoeven aanvragen. Dit maakt het mogelijk de procesvoering te optimaliseren, hetgeen ook een positief effect op milieubelasting zou kunnen geven.

Milieujaarsverslag

Ook zijn we door Twence gevraagd het concept-milieujaarsverslag te lezen en van commentaar te voorzien. Wij hebben dit gedaan en al onze suggesties en aanbevelingen zijn overgenomen. Voor de uitstoot van alle stoffen wordt aan de normen voldaan en Twence scoort feitelijk beter dan de meeste andere afvalverbrandingsinstallaties in Nederland. Slechts in de nieuw in gebruik genomen Biomassa Elektriciteit Centrale (BEC) is in 2008 een lichte overschrijding van de –door Twence zelf gedefinieerde– normen voor de uitstoot van enkele gassen geconstateerd. Dit is een gevolg van het feit dat de normen die Twence wil bereiken ambitieus zijn, en deze installatie nog nieuw is en procesmatig geoptimaliseerd zal moeten worden. In de praktijk neemt dit meestal een tot enkele jaren in beslag. De NMrE heeft er alle vertrouwen in dat Twence binnen afzienbare tijd aan de zelf opgelegde strenge normen qua uitstoot zal voldoen.

Bestemmingsplan Boeldershoek

Het nieuwe bestemmingsplan Boeldershoek is met instemming ontvangen. Uitgangspunt bij dit bestemmingsplan is de inrichting van een specifiek bedrijventerrein. Goede bedrijfsvoering en situering van de gebouwen staat voorop, alsook de mogelijkheid tot aanpassing naar veranderende omstandigheden. Tegelijk wordt naar onze mening duidelijk gemaakt dat men op een zeer zorgvuldige wijze probeert het terrein zo in te richten dat het landschap, flora en fauna daar waar mogelijk hun kansen krijgen en het milieu zo weinig mogelijk wordt geschaad. De bebouwing wordt daarbij tevens op een goede wijze in het landschap ingepast. Daarnaast wordt de mogelijkheid van alternatieve energieopwekking open gelaten. Wij stellen deze aanpak op prijs.

Duurzaam is echter meer

Duurzaam is een goede balans tussen Planet (milieu), Profit (economie) en People (mensen). Kort gezegd de 3 P's. Groen levert belangrijke bijdrage aan die balans.

Duurzaamheid is onderdeel van de vier waarden van groen. Groen kost niet alleen geld, het levert ook geld op! Groene steden zijn aantrekkelijk voor ondernemers en toeristen.

Groen hoort op het visitekaartje van de stad.

Warmteleiding

Naast de bovengenoemde stoomleiding zijn er ook plannen voor de aanleg van een warmteleiding van Twence naar de warmtekrachtcentrale op het bedrijventerrein de Marssteden. Gezien de milieuwinst die hiermee te behalen valt zijn wij sterk voorstander van de aanleg van deze leiding. Over het tracé is uitvoerig met ons overleg gevoerd o.a. ook via een interessante excursie in het terrein.

Verkoop Twence

Toen in de loop van dit jaar de plannen voor evt. verkoop van Twence in de Gemeenteraad aan de orde kwamen, hebben wij nadrukkelijk gepleit om niet voor verkoop te kiezen. In een brief aan de leden van de gemeenteraad hebben wij onze mening weergegeven en later bij de behandeling in de stedelijke commissie hebben wij op dit onderwerp ingesproken. Naar onze mening functioneert Twence goed. Zo zelfs dat er flinke ruimte in de milieuvergunningen zit waardoor een nieuwe koper de mogelijkheid zou hebben vuiler afval te verbranden dan nu gebeurt. Naast het verwerken van afval tot allerlei bruikbare grondstoffen vervult dit bedrijf een steeds grotere functie bij de energieopwekking.

Naar onze mening behoren dit soort bedrijven in handen van de overheid te blijven.

ENERGIE / DUURZAAMHEID.

Blauwe nota duurzaamheid

Over deze nota hebben wij bij de stedelijke commissie ingesproken. De inhoud van de nota is naar onze mening nog veel te vrijblijvend. De begrippen die men hanteert moeten worden gedefinieerd, zoals ‘duurzaamheid’, ‘klimaatneutraal’, ‘duurzame inkoop’ en ‘duurzame gebiedsontwikkeling’. Het is noodzakelijk dat deze begrippen verduidelijkt worden, dat men tevens vastlegt welke doelen men beoogt, wanneer en hoe.

Nota nieuwe energie

Gelukkig heeft de gemeente zich gestort op het maken van een nota “Nieuwe energie voor Enschede”. In deze nota zitten veel goede uitgangspunten voor een juiste aanpak. Uiteraard hebben wij hierop gereageerd, zowel in het voortraject alsook bij de presentatie bij de raad en in de stad.

Storten van verontreinigd slib

Halverwege het jaar kregen wij verontrustende berichten dat er een vergunning was aangevraagd voor het storten van licht vervuild slib in waterbekkens. Volgens ambtelijke informatie zou deze zaak niet in Enschede spelen maar wel in de nabije omgeving. Gelukkig heeft de provincie door zeer alert te reageren deze kwalijke aantasting van het milieu weten te voorkomen. Waakzaamheid blijft geboden.

Groen en water

De klimaatverandering is ook in Enschede merkbaar. Steeds vaker zijn er korte hevige buien, waardoor het riool overbelast raakt en soms overlast ontstaat. Afkoppeling van regenwater van het riool wordt daarmee steeds belangrijker. Daarbij geldt als voorkeursvolgorde: vasthouden, bergen en dan pas afvoeren.

Congres duurzaam ondernemen

Bij deze manifestatie hebben wij acte de présence gegeven en daarbij in gesprekken veel informatie verstrekt aan andere bezoekers en standhouders. Daarbij bleek dat wij in een aantal gevallen meer kennis van duurzaamheid als geheel hadden. Dit bood de mogelijkheid om diverse standhouders met elkaar in contact te brengen of bezoekers te interesseren voor bepaalde toepassingen, bv. op het gebied van isolatie, toepassing zonnefolie.

Symposium Kennispark

Een goed initiatief om te proberen het geplande Kennispark zo duurzaam mogelijk in te richten. Hiertoe zijn een paar studiemiddagen belegd. Jammer genoeg konden wij slechts aan de eerste deelnemen. Opvallend hierbij was o.a. de volstrekte afwezigheid van de gemeente en van de gemeenteraad.

Windenergie

Door de gemeente zij er plannen ontwikkeld voor de bouw van windmolens op geschikte locaties. Nadat wij eerder al betrokken zijn geweest bij het ontwikkelen van ideeën, hebben wij daarna mee gediscussieerd bij een presentatie in het randprogramma van de stedelijke commissie. De NMrE is een voorstander van het toepassen van alle mogelijkheden om alternatieve energiebronnen te gebruiken.

In dit kader hebben wij ook deelgenomen aan een congres ter gelegenheid van het afsluiten van het project voor een emissieloze woonwijk, met ca 2000 nieuwe woningen de grootste ter wereld, in Heerhugowaard. Van dit project valt voor onze gemeente heel veel te leren.

Energiebesparing

Ook bij dit onderwerp hebben wij verschillende initiatieven genomen. Bij het vooroverleg van het bestemmingsplan Groen Velve-Lindenhof hebben wij intensief overleg gevoerd over de mogelijkheid van het gebruik van zonnepanelen. Als er een wijk in de stad is waarbij de ligging van de huizen zeer gunstig is voor het toepassen van deze vorm van energie opwekking, dan is het deze wijk wel. Daarnaast is het een van de zgn. krachtwijken waarbij landelijk een grote stap gezet moet worden op het gebied van herinrichting, energiebesparing en andere vormen van duurzaamheid.

Naar onze mening dient de gemeente een voorbeeld te geven door het toepassen van windmolens, zonnecollectoren, warmtekrachtkoppeling, aardwarmte enz. bij de gemeentelijke gebouwen. Bij de gemeente hebben wij meermalen aangedrongen op het zo uitgebreid mogelijk betrekken van allerlei partners bij het toepassen van duurzaamheid bij de bouw en bij het onderhoud.

RUIMTELIJKE ORDENING

Gebiedsontwikkeling Luchthaven

Aan dit onderwerp is ook dit jaar veel tijd en aandacht besteed. Via allerlei vormen van overleg, sessies bij de T-Xchange, deelname aan het Maatschappelijk Platform etc. zijn in nauwe samenwerking met andere partners vele ideeën aangedragen voor een alternatieve invulling van het gebied i.p.v. met een luchthaven. Hierbij hebben wij nauw samengewerkt met de Stichting Lonneker Land die in dit gehele proces een grote rol heeft gespeeld.

Bij de demonstratie op het zgn. Ei van Ko, voor de aanvang van de behandeling van het raadsvoorstel voor een keuze van het doorstartmodel, heeft de NMrE ook gesproken en daarbij haar mening over het zinloze van dit voorstel gegeven.

Naar onze mening, mede gebaseerd op de meningen van prof. W.Derksen de oud-directeur van het toenmalige Planbureau voor de Leefomgeving, vooraanstaande wetenschappers, luchtvaart economen enz. is een keuze voor een luchthaven een heilloze weg en leidt het tot een financieel debacle. Wij vinden dat het van het grootste belang is dat er spoedig een zeer goede verbinding met FMO komt, zowel over de weg als met name per spoor. Uit oogpunt van milieu is dit zeer gewenst.

Over de structuurvisie gebiedsontwikkeling luchthaven Twente hebben wij een zienswijze ingediend. Hieronder een citaat uit deze zienswijze:

Model B en duurzaamheid

“Enschede wil een duurzame, klimaatneutrale gemeente zijn. Hoe kan Enschede dat ooit zijn met een vliegveld (als dat gaat functioneren) waar enorme hoeveelheden brandstof verbruikt worden en broeikasgassen geproduceerd? Bomen planten ter compensatie zal al gauw ver buiten Twente moeten gebeuren bij het voorgestelde aantal vliegbewegingen”.

BESTEMMINGSPLANNEN

MST

Over dit plan is twee keer overleg gevoerd met de NMrE. Bij het vooroverleg hadden wij opmerkingen gemaakt over de waterafvoer. Wij refereerden hierbij aan het grote hoogteverschil tussen de NW kant en de ZO kant van het terrein en het feit dat dit gebied recent weer getroffen was door overstroming. Naar onze mening klopten de gegevens in het plan niet. In het eerste overleg werd duidelijk dat er misverstanden en onduidelijkheden tussen de verschillende partners (MST, gemeente en waterschap) waren. In het 2^e overleg konden alle partijen, ook de NMrE, zich vinden in een gewijzigde versie van de waterparagraaf.

Buitengebied

Over dit ontwerp hebben wij bij het zgn. vooroverleg o.a. het volgende opgemerkt:

“Dit bestemmingsplan is naar onze mening in zijn algemeenheid goed van opzet.

Voor dit plan willen wij echter heel nadrukkelijk onderstaande alinea (op pag. 60 regel 12) als uitgangspunt nemen.

Door de provincie en het rijk zijn de deuren naar meer mogelijkheden voor het platteland opengezet. Ook wij zien het bieden van nieuwe mogelijkheden als een impuls voor het buitengebied, waarbij we tegelijkertijd wel moeten waken over de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden.

Wij onderschrijven deze alinea geheel.

Maar tegelijkertijd worden echter steeds strengere eisen gesteld aan de uitstoot van stikstof en ammoniak. Op zich is dit een goede zaak, maar juist in de nabijheid van de Natura 2000 gebieden kunnen de normen zodanig zijn dat het boeren er, zelfs op een afstand van honderden meters, niet meer mogelijk wordt. Deze uitstoot wordt echter slechts maar voor ca 25% veroorzaakt door de landbouw, de rest voornamelijk door het verkeer en de industrie. Het is daarom niet eerlijk en tegelijk heel gevaarlijk, de gevolgen uitsluitend op de landbouw af te wentelen.

Als wij het boeren hier onmogelijk maken verliezen we tegelijk ook de hoeders van het landschap. Naar onze mening is dit een zeer gevaarlijke ontwikkeling. Wij pleiten daarom met grote nadruk voor een uiterst zorgvuldig beleid t.a.v. de agrarische bestaansmogelijkheden. Europese wetgeving kan in dit opzicht heel ongenueanceerd werken, maar het mag naar onze mening er niet toe leiden dat de landbouw onvoldoende kansen krijgt. Dit is voor ons onaanvaardbaar. In een gemeente met zoveel en met zo fraai buitengebied is een goed renderende agrarische bedrijfstak een zeer wenselijke en zelfs harde noodzaak.”

Groen Velve Lindenhof

Met dit bestemmingsplan kunnen wij instemmen maar naar onze mening liggen hier meer kansen dan er benut worden. Daarom hebben wij over dit project tweemaal met een aantal betrokkenen overlegd. Naar onze mening biedt deze wijk bijzonder goede mogelijkheden om bij de renovatie / nieuwbouw te komen tot een grootschalige toepassing van zonne-energie. Vrijwel nergens anders zijn er zoveel huizen waarvan de daken zo sterk op het zuiden gericht zijn. Daarbij komt dat men van deze wijk een zgn. ‘prachtwijk’ wil maken en het dus zeer belangrijk is dat er hier goede voorbeelden worden gesteld. Deze opmerkingen hebben wij ook aan de gemeenteraad doorgegeven.

Kristalbad-Eekhof

Ook dit bestemmingsplan kan op onze instemming rekenen. In dit plan worden een aantal belangrijke elementen, waar wij al eerder op gewezen hadden, op een fraaie manier gecombineerd. Het retentiebekken, de natte en droge ecozone, de zuiveringsmethode en mogelijkheden tot extensieve recreatie krijgen hier alle kansen.

Het is jammer dat de toegepaste zuivering van het water moet leiden tot een sterk rechtlijnig ingedeeld gebied. Wij hebben de hoop dat in de loop der jaren door de opschietende begroeiing het zicht op deze rechtlijnigheid wordt verminderd.

Josinkes.

In dit gebied zijn al een groot aantal kavels uitgegeven. Jammer genoeg heeft men bij de start er van niet alle kavels zodanig uitgezet dat elke koper onmiddellijk zou zien hoe groot de kavel is. Men heeft toen teveel van het deels fraaie groen gespaard en bij de huidige uitgifte leidt dit soms tot verschillen van inzichten o.a. met de NMRÉ.

Onlangs leidde een aanvraag tot een overleg met betrokken ambtenaren. Bij veldinspectie bleken de gegevens niet geheel juist op de kaarten te staan wat tot nog meer verwarring leidde. Afsproken is dat men alle nog resterende kavels in beeld gaat brengen, de aanwezige vegetatie gaat inventariseren en daarna opnieuw met ons gaat overleggen. Tot dit overleg zal plaatsvinden wordt er niet gekapt.

Bouwplannen Bolhaar

Langs de Dr. Zamenhoflaan en de Horstlindelaan liggen een paar voetbal complexen. Om de ruimtelijke problemen op te lossen van de verenigingen die hier spelen, heeft de gemeente een reeks van voorstellen gedaan. Deze varieerden van verplaatsing van de velden met daarbij een bebouwing van de vrijkomende stukken grond, tot herindeling van de velden, gebruik van kunstgras, verplaatsing van één club met daarbij veel geringere bebouwing en nog andere mogelijkheden. Bij alle varianten bleek dat er flink wat geld bij moest.

Na diverse besprekingen met alle belanghebbenden, inclusief de omwonenden, moesten de plannen wegens gebrek aan financiën worden gestaakt.

De komende jaren zullen wij dit goed in de gaten moeten houden.

Bouw Spaanse villa in 't Wageler

Bij de gemeente was een aanvraag binnengekomen om op de plek van het oude boerderijtje waar ooit de stadsbeeldhouwer heeft gewoond, een villa te bouwen, in de volksmond al gauw de 'Spaanse villa' genoemd. Tegen deze bouw heeft de NMrE samen met de Historische Sociëteit een zienswijze ingediend. Hier onder staat een citaat uit deze zienswijze.

“Op deze plek past een dergelijk bouwsel niet, zeker niet als gelet wordt op hetgeen in de nota Sprekend Enschede over dit gebied vermeld staat

In deze gids staat o.a.

“De Hengelose wig is de meest waardevolle wig van Enschede. De grondhouding van dit gebied is daarom respecteren. Het onderhavige bouwplan dient zich te voegen naar de bestaande ruimtelijke hoofdropzet.”

In de nota over de Wageler parken staat o.m.

“Het verdient aanbeveling om bij toekomstige ruimtelijke planvorming de maat en schaal van deze geschiedenis te handhaven, de doorzichten moeten niet te ver zijn en de bebouwing dient gebiedseigen te zijn, met een eigentijdse invulling in materiaal en/ of kleurgebruik.”

Er wordt hier dus niet gesproken over eigentijdse invulling van architectuur uit andere delen van de wereld.

Voor het betreffende gebied geldt de bestemming “agrarische doeleinden met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden” met als medebestemming ‘wonen’.

Wonen is dus in dit gebied nadrukkelijk ondergeschikt.

Bij het betreffende bouwplan gaat wonen echter duidelijk domineren.

Daarbij komt nog het feit dat de woning deels geprojecteerd is op grond met de bestemming ‘agrarische doeleinden met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.’ In de voorschriften behorende bij dit bp. staat heel nadrukkelijk dat wonen medebestemd is “voor zover op de kaart als zodanig aangegeven”. Dat is hier dus niet het geval. Derhalve is

bouwen op deze bestemming dus niet mogelijk.

Daarnaast overschrijdt men de voorwaarden van het bestemmingsplan op een aantal essentiële punten”.

Wanneer deze zaak in 2010 in de raad aan de orde komt zullen wij daarover inspreken.

Havengebied

Over de aanpak van de herstructurering zijn wij al enkele jaren in overleg met de betrokken ambtenaren. Wij ondersteunen de plannen van de herstructurering geheel maar merken in de praktijk dat er op het gebied van behoud van groen en bomen geregeld zaken mis gaan. Het is vervelend te moeten constateren dat afspraken over herplant niet altijd worden nagekomen.

Algemeen:

Naast de bovengenoemde onderwerpen zijn wij ook betrokken geweest bij de discussies over de bijstelling van de R.O. visie, het congres Buitenkans, de uitvoering van de plannen in 't Vaneker en nog wat andere onderwerpen.

Verder is er door de NMrE ingesproken bij de stedelijke commissie over de categorisering van de bedrijventerreinen. Op zich een prima zaak maar het zal er hierbij sterk op aankomen in hoeverre de gemeente zich in de praktijk aan deze indeling houdt. Ervaringen uit het verleden maken ons in dit geval wat terughoudend. Hierbij kan men denken aan de voorstellen in 2008 om, tegen alle afspraken en nota's in, een vestiging van Hornbach op de Usseleres mogelijk te maken.

VERKEER

Auke Vleerstraat

Er is uitvoerig overleg geweest over de grote ingreep bij de verdubbeling van de Auke Vleerstraat. Wij onderschrijven de noodzaak van deze ingreep maar in het gesprek is wel gebleken dat met een goede kijk op het groen er meer bomen gespaard kunnen worden dan aanvankelijk de bedoeling was. Gelukkig komen er meer bomen voor terug en wordt er gezorgd voor een goede laanbeplanting.

De kracht van Groen

Een groene leefomgeving:

-15% minder kinderen met overgewicht (bron Alterra)

-Onder een boom is het op een warme dag zo'n 10-15 graden koeler (bron: treesforgrannies)

-Mensen woonachtig in het groen zijn gezonder en minder gestrest (bron Vitamine G)

-verhoogd de waarde van een onroerend goed tot 15 % (bron WUR)

HOV west.

Met de collega's van de NMr Hengelo is samen met de projectleider gesproken over de aanpak van de HOV baan. Of een dergelijke ingreep in het gedeelte tussen de steden noodzakelijk is valt te betwifelen en daarnaast zijn er zorgen dat er door de versmalling van de banen files gaan ontstaan. Binnen het stedelijk gebied ligt de zaak geheel anders. In het overleg is duidelijk geworden dat men met onze wensen over bomen goed rekening gaat houden. Het zal zoals altijd er op neer komen dat we moeten proberen bij de uitvoering de niet gewenste schade te voorkomen c.q. te beperken.

Enschede Zuid-Oost

Voor dit gebied liggen er plannen voor een verbinding van de A35 met de Zuid Esmarkerrondweg. Daarnaast voor een betere verbinding van het Euregio bedrijventerrein met de Noord Esmarkerrondweg. Bij de bewoners van deze straat heerst de grote vrees dat er daarmee veel meer verkeer over deze weg zal gaan. Bij het overleg hierover zijn wij betrokken. Vooralsnog blijven het plannen daar er geen financiën zijn voor uitvoering.

CONTACTEN NAAR BUITEN:

In het afgelopen jaar zijn er op diverse momenten contacten geweest met de wethouder voor het buitengebied en het groen, geregeld zijn er contacten geweest met raadsleden, vaak per mail, en zijn er veel contacten geweest met allerlei ambtenaren van diverse afdelingen. Naar onze mening zijn dit altijd zeer vruchtbare gesprekken in een plezierige sfeer. Soms vinden deze gesprekken plaats naar aanleiding van klachten van burgers of omdat wij zelf tegen een zaak aanlopen. Vaak komen deze gesprekken tot stand op verzoek van de ambtenaren zelf. Met het oog op de raadsverkiezingen in maart 2010 heeft de NMrE een brief gestuurd naar de politieke partijen en naar de raadsfracties waarin zij aandacht vraagt voor een aantal onderwerpen. Een tweetal noemen wij hier nl. ‘de aanstelling van een stadsecoloog’ en ‘verbeterde informatievoorziening richting burgers’.

Aanstellen van een stadsecoloog,

Deze moet zich vooral bezig houden met de natuur in de stad en de relaties tussen stad en platteland (ecologische verbindingen via groene wiggen en groene vingers naar de achtertuinen). De wil is in Enschede wel aanwezig, maar de coördinatie ontbreekt, evenals de kennis bij de mensen die het moeten uitvoeren. Ecologisch groenbeheer hoeft niet duurder te zijn, als er maar meer lijn in komt.

Ook het formuleren van concreet beleid t.a.v. fauna in de stad hoort tot deze taak. Zie bv. de situatie bij de sloop van de oude fabriek van Sanders, waar een populatie vleermuizen zit die de gemeente niet heeft gezien.

Het is wenselijk dat er een actief beleid wordt gevoerd, om bv. huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen voor de stad te behouden en hier goed op te letten bij stadsvernieuwing en het verdwijnen van particulier groen.

Betere informatievoorziening richting burgers nodig

Als er een vergunning wordt aangevraagd voor kap, bouw of sloop is het zeer wenselijk daar de bewoners in de nabije omgeving van in kennis te stellen en ook anderen die er vanaf hun werkplek of dagelijks ommetje zicht op hebben.. Het simpel vermelden van een dergelijke aanvraag in Huis aan Huis werkt absoluut niet goed omdat Huis aan Huis nog steeds niet elke week in elke wijk bezorgd wordt en de benoeming van de locatie ook niet altijd duidelijk is.

Veel narigheid kan voorkomen worden door burgers beter en tijdig te informeren.

Twentse Landdag

In september was de Natuur- en Milieuraad weer vertegenwoordigd op de Twentse landdag in het Ledeboerpark. Evenals voorgaande jaren was het schitterend weer.

Gezien het grote aantal bezoekers, is dit een geschikte manier om de Natuur- en Milieuraad te promoten. Voor volgend jaar moeten de aangesloten organisaties samen of naast elkaar een plaatsje toebedeeld krijgen. Anders wordt het moeilijk om het informatiemateriaal en de bemensing rond te krijgen. Dat is dit jaar deels gelukt.

De bomengroep promoveert de actie X-factor voor bomen van de gemeente. Zij had hiervoor een quiz bedacht met foto's van de singels en de bomen die op elke afzonderlijke singel staan. Dit bleek een publiekstrekker.

Interviews Enschede FM

Al sinds vele jaren nemen wij 4 keer per jaar deel aan het programma ‘natuurlijk Enschede’ waarin onderwerpen aan de orde komen over de natuur, het groen, de ruimtelijke ordening, de ontwikkeling van het gebied van de luchthaven, de aanleg van ecozones enz.

Website

Veel van wat er in en via de NMrE plaatsvindt, komt ook op onze website terecht,

GROEN BERAAD

Groen Beraad is het samenwerkingsverband van die natuur-, milieu- en andere organisaties die het behoud van het landschap in en om Enschede als één van hun belangrijkste doeleinden zien.

Hiertoe behoren:

Natuur- en Milieuraad Enschede,
Dorpsraad Boekelo
Dorpsraad Lonneker,
Stawel, (stichting voor duurzame plattelandsontwikkeling).
Stichting Houdt Driene Groen,
Stichting Lonneker Land,
Twentse Werkgroep Natuurbehoud,
Vereniging Boekelo Dorp met Karakter,
Vereniging tot Behoud Hoge Boekel,
Vereniging tot Behoud van Tweekkelo,
Vereniging tot Behoud van Usselo en de Usseleres,
Vereniging Landweerweg / Lossersestraat,
Comité Noabers Aamsveen
Stichting Historische Sociëteit Enschede- Lonneker,
Vereniging tot Behoud van het Buitengebied Enschede-Noord
Stichting Landgoed Het Wageler.

Opnieuw is het aantal deelnemende organisaties in het samenwerkingsverband gestegen door het toetreden van de stichting Landgoed Het Wageler. Geleidelijk aan vormen de aangesloten organisaties een aaneengesloten ring om Enschede.

Een beperkte toename van parken en straatbomen kan de voorspelde temperatuurstijging in onze steden compenseren. Tien procent meer groen in de stad kan de temperatuur daar met ongeveer 4°C verlagen.

Bron: University of Manchester, 2009

Evenals voorgaande jaren is er in dit verslagjaar weer 5 x een gezamenlijke bijeenkomst gehouden. In het begin van het jaar hebben we twee maal moeten uitwijken naar Hof Espelo doordat de vergaderruimte in het stadhuis was geclaimd door de gemeenteraad of de stedelijke commissie. Met de steeds groter wordende groep is de beperkte ruimte in het koetshuis van Hof Espelo toch wel bezwaarlijk. Na een goed overleg met de raadsgriffie kunnen we weer in het Stadhuis terecht onder de voorwaarde dat, indien de ruimte nodig is voor de raad of de stedelijke commissie, wij uiteraard een andere plek gaan zoeken.

Bij bijna alle bijeenkomsten hebben wij een of meer ambtenaren te gast die een presentatie geven over zaken waarmee wij te maken hebben. Natuurlijk vindt er dan een uitvoerige discussie plaats. Over en weer wordt deze uitwisseling zeer op prijs gesteld. Dit jaar hebben we ook weer een overleg gehad met een afvaardiging van de DSOB om te praten over belangrijke ontwikkelingen die gaande zijn of op ons afkomen.

Naast de gezamenlijke bijeenkomsten treffen diverse organisaties elkaar, afhankelijk van het onderwerp, bij bijeenkomsten over gemeenschappelijke thema's.
Veel informatie die binnenkomt wordt via de mail onder de aandacht van ieder gebracht.

De volgende onderwerpen zijn aan de orde geweest:

De omgevingsvisie van de provincie.

In deze visie worden het streekplan, het vervoer- en verkeersplan, het waterhuishoudingplan en het milieubeleidsplan samengevoegd. Op zich een goede zaak. Voor ons speelt o.a. het feit dat bijna het hele buitengebied van Enschede in deze visie als Stadsrand wordt beschouwd. Dit levert bij ons grote bezwaren op omdat het begrip stadsrand op verschillende wijze wordt geïnterpreteerd en wij het risico lopen dat dit gebied gewoon een voortzetting van de stad zou kunnen betekenen. Ook de veranderingen in de rol van de provincie bij de beoordeling van bestemmingsplannen geeft de nodige complicaties.

Het concept bestemmingsplan Buitengebied Enschede-Zuidoost.

Voor ons is het heel belangrijk dat het platteland niet op slot gaat maar er levensvatbare ontwikkelingsmogelijkheden zijn die echter geen grote aantasting van het landelijke karakter mogen inhouden. Ook de mogelijkheden voor boeren om hun beroep te kunnen blijven uitoefenen, zijn voor ons zeer belangrijk. Dit kan echter op gespannen voet staan met de milieueisen van de Natura 2000 gebieden. Het voortbestaan van de boeren en daarmee het in stand houden van het landschap zijn voor ons buitengewoon gewichtige items.

Percentage bezoekers dat positief is over de belevingswaarde van het buitengebied 2009

<i>fietsen en wandelen</i>	82%
<i>zwemmen, vissen en joggen</i>	69%
<i>rustplaatsen</i>	59%
<i>horecavoorzieningen</i>	50%

De herijking van de RO visie en de mobiliteitsvisie.

Vooraf de verkeersproblematiek en de stadsuitbreidingen geven ons de nodige zorgen. Het wordt steeds noodzakelijker dat er in Enschede meer inwoners de fiets gebruiken voor de korte afstanden. T.o.v. vergelijkbare steden is het fietsverkeer in Enschede duidelijk achter gebleven met alle gevolgen voor de slechte bereikbaarheid van het centrum.

In een volgende bijeenkomst hebben wij ons vooral bezig gehouden met de formulering van onze standpunten over de RO visie.

Tijdens de behandeling in de stedelijke commissie hebben wij onze mening weergegeven. De plannen voor de aanleg van een Noordwest tangent via de van Heeksbleeklaan of door het Wageler, zijn voor ons niet aanvaardbaar evenmin als een opwaardering van de Bosweg. Ook het zgn. 'wonen in het groen', een eufemisme voor bebouwing van de rand om de stad, stuit op veel bezwaren.

Sanering asbestwegen in het buitengebied.

Hierbij gaat het over de plannen om asbesthoudende wegen en opritten in het buitengebied te saneren. Deze locaties zijn indertijd door de eigenaren aangemeld. Wij vinden het belangrijk dat de sanering zo plaats vindt dat het geen kaalslag in het buitengebied wordt. Gezien de voorwaarden waaronder gesaneerd gaat worden kan het Groen Beraad instemmen met deze grote operatie.

GroenAgenda.

Met de afdeling stedelijk beleid zijn er twee overlegondes geweest vanwege het idee een zgn. GroenAgenda te maken. Vele opmerkingen en suggesties zijn van onze kant in een extra bijeenkomst van het Groen Beraad aangedragen. In dit verslag treft u verspreid kleine stukjes tekst uit deze Groenagenda aan (*gearceerd en cursief afgedrukt*).

Evaluatie Gids Buitenkans.

Nu de Gids ruim een jaar geleden is geïntroduceerd heeft het zin te praten over de ervaringen. Het blijkt dat niet alle termen even duidelijk zijn. Wanneer is er sprake van een landschapsontsierende schuur? Nauwkeurig aangescherpte criteria zijn er niet, dat is door de zeer grote variatie aan mogelijkheden niet te realiseren maar tegelijk scheidt dit de kans tot discussie en maatwerk

Gebiedsontwikkeling Enschede-Zuidwest.

In de driehoek Enschede-Hengelo-Haaksbergen vindt een studie plaats naar een integrale gebiedsontwikkeling. Het is ons niet duidelijk geworden welke instantie daar nu de initiatiefnemer van is. Waakzaamheid is hier beslist geboden.

Stadsrand

Omdat in diverse stukken verschillende omschrijvingen van het begrip Stadsrand worden gehanteerd en daarbij ook sterk verschillende breedtes, hetgeen op allerlei plaatsen leidt tot onrust, moet er meer duidelijkheid komen. Het Groen Beraad heeft daarom graag een aanbod van een der organisaties geaccepteerd om een werkgroep te formeren om deze zaak te bestuderen en voorstellen te doen die met de gemeente kunnen worden besproken.

Gebiedsontwikkeling luchthaven

Over dit onderwerp is zeer veel gesproken in allerlei verband. Een aantal van de aangesloten organisaties heeft deelgenomen aan het zgn. "Maatschappelijk Platform doorstart luchthaven", aan de sessies bij de T-Xchange en aan het overleg met de VTM. Vooral de stg. Lonnekerland heeft zich sterk op dit onderwerp gericht. Er zijn via haar ook veel contacten met de andere organisaties in de regio geweest. Beide organisaties, de stichting Lonnekerland en de Natuur- en Milieuraad hebben een zienswijze op de structuurvisie ingediend.

Aandachtspunten voor de gemeenteraad

In een brief aan alle politieke partijen die in de raad vertegenwoordigd zijn en ook aan alle fracties heeft het Groen Beraad een brief gestuurd met programma wensen. Wij hopen dat men hieruit een aantal elementen zal opnemen in de partijprogramma's.

Behalve deze onderwerpen kwamen ook vele andere in ons overleg aan bod zoals:

- *het masterplan Kennispark,*
- *HOV west en de sloop van het viaduct bij de UT.*
- *verkeerssituatie in Noord en Oost, alsook het sluijverkeer in Twekkelo / Boekelo*
- *mogelijkheid van het aanleggen van glasvezel in het buitengebied.*
- *plannen voor verplaatsing van voetbalvelden in Bolhaar.*

In het afgelopen jaar hebben wij veel contacten met ambtenaren van diverse afdelingen gehad. In alle gevallen waren dit zeer constructieve en plezierige gesprekken. Aan beide kanten heerst duidelijk het besef dat dit soort contacten, vaak in een vroeg stadium van een proces, zeer waardevol zijn voor het uiteindelijke resultaat.

Ca 50% van de Enschedeërs komt regelmatig in het buitengebied